

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 291. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992358219936/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

men afbildede i saa klart og rent et Voks, at Præget blev tydeligt og bestemt. Det er, som Titlen siger, Hjerteudgydelser, en Strøm af inderlig og religiøs Begejstring for Kunsten, og Alt er skrevet i en jævn Stil med faa, simple Tanker, uden Kunstlære. Bogen er da ikke nogen Frembringelse af en stor eller betydelig Aand, men den har én Dyd: den er selvstændig. For Klosterbroderen er det eneste sande Forhold til Kunsten Andagt og de store Kunstnere udkaarne og beaadede Helgene. Hans Beundring overfor dem er et tilbedende Barns.

Flere Gange har i dette Skrift Tieck og Wackenroder samarbejdet. Men fra Wackenroders egen Haand skriver sig i Klosterbroderens Hjerteudgydelser den simple Selvbiografi, som tænkes forfattet af en ung Musiker, Joseph Berglinger, en Skikkelse, der i sin Finhed og Blødhed har nogen Lighed med den Joseph Delorme, under hvis Træk Sainte-Beuve som ung, begyndende Romantiker skildrede sig selv. Berglinger er Wackenroder. Som hin kæmper han for at blive Kunstner imod en Faders Vilje, og samtidigt bestaar han en endnu haardere Kamp mod sig selv om sit Forhold til Kunsten. Hvad der piner ham, hvad der mærkværdigt nok her paa Tærskelen møder den begyndende Romantik som Skyggen af dens Skæbne, det er Frygten for ved altfor udelukkende Opgaaen i Kunsten at blive udygtig til Livet. Det er det, som Rückert saa mesterligt har udtrykt i disse Ord:

Bernene, kære Søn, af dem, der sluger Sabler
i Madras, øver sig ej paa Konfekt i Stabler.
Af Bambus lærer de den skarpe Spids at sluge
for voksende i Kunst tilsidst et Sværd at bruge.
Vil du som Mand formaa at taale Videnskaber,
du over Kunstkonfekt som ung forgæves gaber.

Og det er hvad Joseph udtrykker saaledes: Kunsten er en forførelserisk, forbuden Frugt; den, der engang har smagt dens inderste, søde Saft, er uigenkaldelig tabt for den virksomme, levende Verden. Overfor Virkeligheden staar den blødagtiggjorte Kunstnersjæl som raadvild. Ud af disse pinlige Sindstilstande rives Joseph kun, hvergang en herlig Musik hæver ham højt over Jordelivets Plager; men han kastes frem og tilbage i Stemninger, og han sammenligner selv ganske træffende sin Sjæl med «den svævende Æolsnarpe, i hvis Strengte der aander et fremmed, ubekendt Pust, og hvori vekslende Luftninger tumler